

1.3

Co může udělat škola

Velká autonomie škol ve vzdělávacím systému ČR předurčuje, že právě školy mají svobodu, ale také zodpovědnost, se klimatickým vzděláváním systematicky zabývat. Jako škola máte obrovské možnosti, jak smysluplně učit žáky o jednom z největších a nejpálčivějších společenských témat současnosti. Tady jsou naše hlavní tipy, na co se přitom můžete zaměřit.

Vsadte na celoškolní přístup: Zasazujte se o to, aby se klimatické vzdělávání netýkalo jen některých učitelů, tříd nebo žáků. Podporou vedení školy, koordinací společného postupu a propojením s ŠVP můžete vtáhnout všechny.

Přecházejte mezi obory: Kvalitní klimatické vzdělávání je průřezové a zahrnuje přírodovědné, stejně jako společenskovední obory. Plánujte společně návaznosti a mezipředmětová propojení, experimentujte s přípravou, realizací a vyhodnocováním větších vzdělávacích celků nebo projektů ve spolupráci několika různých učitelů.

Podporujte další vzdělávání a kolegiální spolupráci učitelů: Potřebujete zajistit, aby se do výuky promítly principy „dobrého“ klimatického vzdělávání – přesnost a kritičnost, blízkost a hmatatelnost, sociální a emoční rozměr, aktivní zapojení do ochrany klimatu. Jejich shrnutí je v kapitole 1.1 a rozvedení ve zbytku této publikace.

Propojte učení se skutečnou ekologizací (dekarbonizací) školy: O čem se žáci učí ve výuce, to by také měli zažívat na vlastní kůži. Prostředí a fungování školy, které by postupně nevedlo k šetrnému provozu a snížení emisí CO₂, může jako „skryté kurikulum“ podkopávat vaše ostatní snahy. Vysvětlete to i svému zřizovateli.

Vydejte se ke klimatické neutralitě: Jestliže se celá Evropa zavázala ke klimatické neutralitě do roku 2050, bylo by záhodné, aby veřejné instituce, jimiž jsou i školy, stály v čele naplňování tohoto úkolu a šly ostatním příkladem. Zkuste si stanovit vlastní ambicióznější termín. Zvládnete to jako škola do roku 2030?

Vzdělávejte celou komunitu: Škola má vždy vliv na širší společenství lidí a rodin, někdy na celou obec. Veřejně informujte o vašich snahách ve vzdělávání o klimatu a klimatických závazcích školy. Buďte iniciativní a vstupujte do místních projektů na snížení emisí CO₂ a adaptaci na změnu klimatu. Opět se vyplatí spolupracovat se zřizovatelem.

Zapojte žáky a podporujte jejich iniciativu: Do většiny výše zmíněných snah zkuste přizvat žáky a z plánování, realizace a vyhodnocování proměn ve škole a v obci udělejte bohatou vzdělávací zkušenost. V žádném případě netrestejte žáky za účast na stávkách k ochraně klimatu. Naopak hledejte možnosti, jak jim pomoci pochopit občanská hnutí a procesy systémových změn, aby jim jejich osobní angažovanost přinesla také co největší učení.

Připojte se k síti škol: Různé sítě škol v krajském, národním nebo celosvětovém měřítku zaměřené na environmentální výchovu, globální a rozvojové vzdělání nebo přímo klimatické vzdělávání vám poskytnou cennou podporu, vzdělávací materiály, výměnu zkušeností i kontakty. Nejvíce vám pomohou propracované a ověřené programy, například Ekoškola, Světová škola, CO₂ liga, Škola udržitelného života apod.

Nabídněte žákům více: Umožněte žákům kontakt s dalšími lidmi, kteří je mohou obohatit v klimatickém vzdělávání, například vědci a dalšími odborníky. Výraznou oporou pro žáky bude školní psycholog dobře obeznámený s tím, jak pracovat s rostoucími projevy ekologické úzkosti či environmentálního žalu. Další příležitostí je kariérové poradenství, které zahrne i tzv. zelené kariéry – jejich rozšíření a význam bude v dalších letech narůstat.

Schéma 2: Celoškolní přístup ke změně klimatu podle UNESCO²⁰¹

